KOROONAAJA TEATRIELU. Praegu saab teatris istuda igal kohal, kui aga suvine 50 protsendi täitumuse nõue peaks naasma, jäävad etendused andmata.

Piirangute saali jõudmine tähendaks kurbmängu

LOORA-ELISABET LOMP
reporter

Estonia teatris oli publik eile maskides ja inimesed hoidsid üksteisega vahet. FOTO: SANDER ILVEST

Esmaspäevast hakkab ka toitlustus- ja meelelahutusasutustes külastajatele kehtima kahemeetrise vahemaa hoidmise reegel ning koos võib aega veeta kuni kümme inimest. Reegel puudutab otseselt ka teatreid. Mis ootab ees teatrikülastajat?

Kultuuriminister Tõnis Lukas (Isamaa) ütles Postimehele, et esmaspäevast saab teatrisaalis ikka istuda igal kohal. «Hajutamisnõue kehtib saalist väljaspool, see tähendab, et 2+2-reegel kehtib koridoris, järjekorras ja fuajees,» selgitas Lukas.

Mis aga saab teatritest, kui otsustatakse, et ka saalis on piirangut vaja?

Tallinna Linnateatri turundusjuht Margus Küppar (pildil) tunnistab, et 50-protsendiline publikupiirangu nõue, mis on teatrites ka varem kehtinud, on arvestatava majandusliku mõjuga. «Tugevalt üldistades võiks öelda, et kui teatrid teenivad omatuluna umbes poole tegevuskuludest ja kui müüdavate piletite arvu piirata poole võrra, siis jääb teatritel puudu veerand tegevuseks vajalikust rahast,» selgitas ta.

50 protsendi nõue tooks majanduskahju

Linnateatri puhul tähendaks see tema sõnul ka seda, et teatrisse pääseb väga väike hulk inimesi ning piletite defitsiit suureneks veel. «Arvestades, et teater kolib peagi algava ehituse ajaks üle ajutisele mängupinnale ja mitu lavastust läheb sellega seoses repertuaarist maha, jääks mitu lavastust paljudel üldse nägemata,» selgitas Küppar.

Von Krahli teatri juht Mart Koldits (pildil) selgitas, et saalis 50 protsendi nõue tähendaks ka omatulu langust. «Kui 2+2 muutub teatrisaalis kohustuslikuks, siis ilmselt me etendusi enam anda ei saaks, sest saalis istuks sel juhul ainult 15 inimest – iga neljas istekoht ja üle ühe rea,» tõdes ta. Kolditsa sõnul tähendaks see, et iga etendus oleks juba liiga suur otsene majanduslik kahju.

Tartu Uue Teatri juht Ivar Põllu (pildil) nentis, et 50 protsendi nõue oleks küll probleemne, kuid mitte võimatu täita. «Osa lavastuste mängimine läheks eelarveliselt keeruliseks,» tõdes ta. Teatril oleksid etendustega kaasnevad suured kulud, mida poole piletite müümisega ära ei kata. Kui aga tuleks 2+2-reegel, oleks teatril peaaegu võimatu mängida ning publiku arv ei kataks kulusid.

Ka Ugala teater meenutab, et 50 protsendi nõue kehtis ka sel suvel. «Majanduslikult on arusaadavalt selline olukord raske ehk see tähendab ka 50 protsenti vähem tulu ehk muutust samas suurusjärgus saalipiiranguga, kui muidu mängitaks etendusi täissaalidele,» selgitas Ugala teatri müügijuht Kätlin Sumberg. Valitsus ei kehtestanud kultuuriasutustele piiranguid ning pole ka teada, millised võiksid tulevased piirangud olla, seetõttu ei soovi Sumberg prognoosida. «Selge on aga see, et valmisolek, võime kohaneda ja uutes oludes kiirelt reageerida on märksõnad, mis jäävad meid saatma, kuni viirusoht kestab,» rääkis ta.

Minister Tõnis Lukase sõnul korraldavad teatrid praegu ise külastajatele maski kättesaadavuse. Kuni see ei ole kohustuslik juriidilises mõttes, ei ole ka sanktsioone, näiteks ei saa paluda maskita külastajal lahkuda.

Lukas paneb kõigile südamele, et teatris kantaks maski. «Siis kestab meie kultuurielu edasi ja me ei pea teatreid sulgema,» ütles ta.

Ivar Põllu sõnul ei saa praegu maskita külastajal keelata saali tulemast. Tartu Uuel Teatril on ostetud eraldi pakendatud ühekordseid maske ning müügis on ka õmmeldud maske. «Seni on olnud huvi nende vastu pigem leige. Kes soovib maski kanda, sellel on see juba endal kaasas,» lausus Põllu.

Maskikandmise nõue teatris

Tallinna Linnateatri publik peab maski kandma juba 5. novembrist, see on Tallinna linnapea käskkiri. Kuna linnateater kuulub Tallinna kultuuriameti kaudu linna haldusalasse, eraldas kultuuriamet teatrile 14 000 ühekordset näomaski. «Kõik teatrikülastajad saavad vajaduse korral kaitsemaski teatri poolt ja tasuta,» ütles Küppar ja lisas, et maske jätkub kõikidele külastajatele vähemalt aasta lõpuni.

> **Viimastel õhtutel on olnud maskis teatrimajas ja etendust jälgimas juba peaaegu kõik külastajad.**
> Ugala teatri müügijuht **Kätlin Sumberg**

«Neile, kes ei soovi maski kanda, on teater pakkunud võimalust kuni 15. novembrini oma teatripilet meile tagasi müüa,» märkis Küppar. Need, kellel on maski kandmine takistatud meditsiinilistel põhjustel, võivad teatris olla maskita. «Meie senine kogemus kinnitab, et linnateatri publik on äärmiselt arukas ja mõistev ning loodetavasti elame need keerulised ajad üheskoos kenasti üle,» rääkis Küppar.

Von Krahl ostis külastajatele mõeldud maskid ise. «Neid saab etenduse eel igaüks osta. Kui varud hakkavad otsa saama, siis ostame uue partii,» ütles Koldits. Ta lisas, et nende publik kannab enamasti maski. «Kuna valitsus ei teinud maski kandmist kohustuslikuks, ei ole meil ka õigust maskita inimesi mitte sisse lasta,» lisas ta. Kui aga mask saab kohustuslikuks, siis jääb teatrile õigus maskita inimesi saali mitte lubada. «Kui inimesel muidugi pole mõjuvat põhjust, miks ta ei saa seda kanda,» ütles Koldits ja lisas, et nemad soovitavad tungivalt oma külastajatel saalis mask ette panna.

Ugala teater julgustab publikut maski kandma juba alates suvest. «Maski kanname ka ise teatrimajas. Ka publik on selle järjest rohkem vastu võtnud. Viimastel õhtutel on olnud maskis teatrimajas ja etendust jälgimas juba peaaegu kõik külastajad,» kirjeldas Sumberg olukorda. Ka Ugala teater pakub maske müügiks.

«Peale võimaluse mask endale ka teatrist soetada oleme ettevaatusabinõuna kasutusele võtnud suvest ka kõigi külastajate temperatuuri mõõtmise, et luua publikule võimalikult turvaline keskkond,» tõi ta esile veel ühe ohutusmeetme. «Samuti hoolitseme hajutatuse eest fuajees ning kohvikus vältimaks järjekordade teket nii garderoobis kui ka puhvetileti ääres,» märkis Sumberg.

Lahtiolekuaja piirang ei laiene kultuuriasutustele

Valitsus otsustas, et toitlustus- ja meelelahutusasutused peavad alates esmaspäevast, 16. novembrist sulgema kohapeal viibivatele külastajatele oma uksed südaööst kuni kella kuueni hommikul. Toidu kaasamüük ja -ost jääb lubatuks.

Üle südaöö tohivad oma uksed klientidele avatuks jätta statsionaarsete istekohtadega kultuuriasutused, näiteks teatrid, kinod, kontserdisaalid.

Korralduse eesmärk on ennetada ja tõkestada Covid-19 haigust põhjustava koroonaviiruse levikut ning samas lubada inimestel võimalikult suurel määral jätkata tavapärast elu. Reeglid lasevad inimestel piirangutest hoolimata veeta väiksemate seltskondadena ühiselt aega. Samuti võimaldab see valdkonna ettevõtjatel jätkata majandustegevust.

Täiendavad piirangud on vajalikud, kuna koroonaviiruse levik on Eestis kiiresti kasvanud. Terviseameti 12. novembri andmetel lisandus ööpäevaga 374 positiivset koroonaviiruse testi tulemust, viimase 14 päeva haigestumus 100 000 elaniku kohta on 166. Võrdluseks oli 14. oktoobril sama näitaja 43, 12. septembril 22,8 ja 1. augustil 4.

Kehtestatud piiranguid peavad vajalikuks nii terviseamet kui ka valitsust nõustav teadusnõukoda.

Kolme ühineva ameti seas on ka lennuamet. FOTO: LIIS TREIMANN

Liikuvusamet jäi riigikogu jaoks liiga lennukaks

MEINHARD PULK
meinhard.pulk@postimees.ee

Maantee-, lennu- ja veeteede ameti liitmisel loodav uus asutus muutis paar kuud enne eeldatavat avamisaega oma nime: liikuvusameti asemel tuleb hoopis transpordiamet.

Esialgse variandi ehk liikuvusametini jõuti majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi (MKM) asekantsleri Ahti Kuninga sõnul ühinemise juhtgrupi kaudu. Sinna kuulusid kolme ameti peadirektorid ning ministeeriumi esindajad. Nime leidmiseks toimus lõpuks ametkondlik nimekonkurss, mille lõppvooru jõudsid liikuvusamet ja transpordiamet.

«Arutelude tulemusel nähti, et kuigi «liikuvus» sõnana on praegu küll üldsusele ebatavalisem, on mujal maailmas see transpordi valdkonnas kinnistunud. Ühtlasi nägime, et see ilmestaks hästi meie soovi pakkuda Eesti inimestele mugavaid, ohutuid ja kvaliteetseid transpordilahendusi,» selgitas Kuningas.

Ka ametite ühendamise projektijuht, maanteeameti endine peadirektor Priit Sauk möönis, et liikuvusamet identifitseerinuks uue ametiga valitud suunda ja tulevikupüüdlusi. «Mulle tundub, et ameti nimetuses võiks see Eesti transpordivaldkonna jaoks täiesti uus kontseptuaalne lähenemine ka ära märgitud olla,» tõdes ta.

Uue ameti näol nähti seega transpordivaldkondadele lähenemisel sisulist muutust, mille rõhuks on Sauki sõnul mõte «liikuvus kui teenus». Sauk selgitas: «Uue loodava ameti strateegilises fookuses on teadupärast inimeste elukvaliteedi tõstmine ja vajalikele sihtkohtadele parema ligipääsu tagamine, vähendades valdkondadeülese planeerimise abil reisijate ja kaupade transpordi aja- ja ressursikulu.»

Vangerdus riigikogus

Viimane sõna jäi aga riigikogule ning sealt tuli soov nime muuta.

Riigikogu majanduskomisjoni esimees Sven Sester (Isamaa) märkis: «Komisjoni liikmete seas oli arvamusi, et liikuvusameti nimi on eksitav ja pole mõistetav suurele enamusele ühiskonnast ning see nimi ei pruugi olla kõige õigem.»

Komisjon otsustas küsida ühendameti nime sobivuse kohta arvamust ka Eesti Keele Instituudilt. Lisaks saatis majanduskomisjonile arvamuse merekeele nõukoda, kes leidis, et liikuvusamet ei kirjelda täpselt uue ühendameti tegevust.

«Tundub, et olime oma nimevalikuga pisut lennukad ning ajast ees,» tunnistas ametite ühendamise projektijuhina majanduskomisjonis nime kaitsnud Sauk. «Aga meie sisemist veendumust, et liigume õiges suunas ja ajame õiget asja, see ei muuda. Nimi meest teadupärast ei riku.»

Sellega, et riigikogul on viimane sõna, oli MKM arvestanud algusest peale. Kuningas tõdes, et kuigi transpordiamet on lihtne ja arusaadav, olnuks liikuvusamet samm edasi ning suunanuks inimeste tähelepanu riigi püüdlustele pakkuda inimkesksemaid lahendusi. «Kuid meie tegevused ja soovid uue ametiga ei jää kindlasti pelgalt nime taha kinni, saame kõike seda teha ka uues transpordiametis,» lisas ta.

Merenduse asekantsler

Riigikogu suures saalis läheb eelnõu teisele lugemisele kolmapäeval. Kui kolmas lugemine toimub samuti selle aastanumbri sees ja parlament seda toetab, alustab uus amet tööd jaanuari algusest.

Ühtlasi luuakse majandusministeeriumi juurde merenduse asekantsleri ametikoht. Just sellest valdkonnast on tulnud ka enim ühinemisvastast kriitikat.

Näiteks suvel tõi meremeeste ühing oma pöördumises välja, et veeteede ameti liitmine uue ühendametiga ei ole põhjendatud, kuna merendus ja meremajandus ei ole pelgalt transport, vaid kompleksne valdkond, mis hõlmab ka meretöötajaid ja nendega seonduvaid regulatsioone.

Ahti Kuningas usub aga, et merendusel seisavad ees väga tulemusrikkad ja põnevad aastad ning uus amet on siin ainult soodustav tegur. «Mitmed merenduse ees olevad väljakutsed, mille oleme nii merenduspoliitikas kui ka kohe valmivas transpordi ja liikuvuse arengukavas koos sektoriga kaardistanud, puudutavad eelkõige arenguid ka IT vallas. Olenevalt ametite suurusest on ressursid olnud aga tihtipeale piiratud. Õnneks saab uue ametiga see mure murtud ning suurem amet avab rohkem võimalusi erinevateks arendusteks, seda nii IT, kliendikogemuse kui ka tervikuna organisatsiooni arendamise vaates,» rääkis Kuningas. Ta rõhutas, et mitte ainult merendus, vaid ka lennundus- ja maanteevaldkond on keerulised.

KOMMENTAAR

Ühendamet on väga mõistlik samm

PRIIT SAUK
ametite ühendamise projektijuht

Euroopa Liidus on üheksas riigis transpordiliikideülene investeeringute kavandamine ja transpordivõrgustike haldamine toodud kokku ühte asutusse, teiste seas Soomes ja Rootsis. Liikuvusvajadusi ja -investeeringuid peab kavandama koos ja nägema laiemalt.

Riigimehelik otsus võib tähendada, et maantee asemele tehakse hoopis raudtee või laevaühenduse asemele sild. Tähtis pole mitte ühinemisega hoida kokku kahe peadirektori või viie tugiteenuse töötaja palk, vaid sadade miljonite eurode suurused võidud õigeaegsetest, analüüsidel põhinevatest tarkadest investeeringuotsustest. Selle kõrval peaksid muutuma ka avalikud teenused mugavamaks ja asjaajamine tõhusamaks. Need on eesmärgid, mille nimel ühendamet luuakse.